

демократичних принципів управління державними процесами заважають нехтування науково обґрунтованими пропозиціями й рекомендаціями вчених з боку державних структур, а також правовий нігілізм значної частини українського суспільства.

Завдяки теоретичному опануванню питання державотворчого процесу формуються нові знання про співвідношення права і моралі, політики й ідеології державотворення. Вчені-юристи вважають, що без розвитку правової ідеології, виховання патріотизму, захисту суспільної моралі досягти успіху у державотворенні і правотворенні неможливо.

Отже, упорядкування правової системи держави спонукає науковців приділяти більше уваги питанням систематизації нормативно-правових актів України. Результатом роботи секції є висновок про те, що правознавці мають відповідальніше і більш ґрунтовно впливати на розробку концепцій законодавчих актів, науково супроводжувати їх прийняття.

УДК 343.2.7 (043.2)

Бурда С. Я., к.ю.н., доцент,
факультет з підготовки фахівців для підрозділів слідства,
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів

ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ: ШЛЯХ ДО ГУМАНІЗАЦІЇ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ)

Окремим аспектам вивчення даного питання присвятили низку своїх наукових досліджень ряд вчених, зокрема, це – М. І. Бажанов, І. Г. Богатирьов, О. М. Джужа, В. В. Сташис, В. Я. Тацій, П. С. Матишевський, М. І. Мельник, Л. О. Мостепанюк, Б. О. Кириць, А. Х. Степанюк, В. М. Трубніков, М. І. Хавронюк.

Довічне позбавлення волі було запроваджене в українську систему покарань Законом України від 22 лютого 2000 р. «Про внесення змін до Кримінального, Кримінально-процесуального та Виправно-трудоного кодексів України» [1]. Цим Законом Кримінальний кодекс України 1960 р. був доповнений ст. 25², у якій вказувалось, що довічне позбавлення волі встановлюється за вчинення особливо тяжкого злочину і застосовується у випадках, спеціально передбачених Кримінальним кодексом, якщо суд не вважатиме за можливе призначити позбавлення волі на певний строк [2].

Кримінальний кодекс України 1960 р. встановлював довічне позбавлення волі за 5 загально-кримінальних злочинів, пов'язаних, як правило, з умисним посяганням на життя особи, і за 18 військових злочинів, вчинюваних у воєнний час або у бойовій обстановці, чи зв'язаних з умисним вбивством.

Передбачає покарання у виді довічного позбавлення волі і чинний Кримінальний кодекс України, зокрема, у ч. 1 ст. 64 даного Кодексу вказано, що «довічне позбавлення волі встановлюється за вчинення особливо тяжких злочинів і застосовується лише у випадках, спеціально передбачених цим Кодексом, якщо суд не вважає за можливе застосовувати позбавлення волі на певний строк» [3].

Довічне позбавлення волі – це фактично і юридично найбільш суворий вид покарання з передбачених чинним Кримінальним кодексом України. Фактично найсуворіший характер довічного позбавлення волі визначається істотністю і тривалістю позбавлень та обмежень прав і свобод особи, засудженої до цього покарання. На те, що довічне позбавлення волі є і юридично найбільш суворим видом покарання, вказує його місце у встановленій ст. 51 Кримінального кодексу України 2001 року системі покарань, де, як відомо, окремі види покарань розташовані від найменш суворого до найбільш суворого. Замикає ж цю систему, тобто визнається найбільш суворим видом покарання, саме довічне позбавлення волі.

Найсудоріший характер покарання у виді довічного позбавлення волі позначається на порядку і умовах його встановлення, застосування (призначення) та відбування.

Відповідно до ст. 150 Кримінально-виконавчого кодексу України засуджені до довічного позбавлення волі відбувають покарання:

— чоловіки – у секторах максимального рівня безпеки виправних колоній середнього рівня безпеки та виправних колоніях максимального рівня безпеки;

— жінки – у секторах середнього рівня безпеки виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання та виправних колоніях середнього рівня безпеки [4].

Порядок і умови виконання та відбування покарання у виді довічного позбавлення волі визначені ст. 151 Кримінально-виконавчого кодексу України.

До осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, застосування амністії не допускається. Про це прямо зазначено у п. «б» ч. 1 ст. 3 Закону України «Про застосування амністії в Україні» [5].

Згідно з Положенням про порядок помилування, затвердженим Указом Президента України від 16 вересня 2010 р. № 902 [6], клопотання про помилування особи, засудженої до довічного позбавлення волі, може бути подано тільки після відбуття нею не менш як 20 років призначеного покарання.

Не важко помітити, що порівняно з попереднім чинний Кримінальний кодекс України більш як наполовину зменшив кількість видів злочинів, за які встановлене довічне позбавлення волі, обмеживши їх коло лише діяннями, пов'язаними з умисним посяганням на життя особи або спрямованими проти миру та безпеки людства.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінально-процесуального та Виправно-трудоного кодексів України»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до відомостей: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Кримінальний кодекс України № 2001-V від 28 грудня 1960 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до відомостей: <http://search.ligazakon.ua>.

3. Кримінальний кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до відомостей: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

4. Кримінально-виконавчий кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до відомостей: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

5. Закон України «Про застосування амністії в Україні»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до відомостей: <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Указ Президента України № 902 «Про Положення про порядок здійснення помилування»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до відомостей: <http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 351.73 + 301.085:62(043.2)

Калюжний К. Р., здобувач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Права та свободи людини і громадянина є центральною ідеєю, що формує нові демократичні стандарти в суспільстві. При цьому характер взаємодії держави і особи є важливим показником стану суспільства в цілому і перспектив його розвитку. Неможливо зрозуміти сучасне суспільство чи людину без вивчення багатоманітних взаємовідносин між особистістю та державою [1, с. 7]. У зв'язку з цим, осмислення аксіологічного (ціннісного) аспекту інформаційних прав і свобод особи набуває особливої важливості і актуальності.

У процесі пізнавальної діяльності розрізняють два основних підходи до предмета дослідження: теоретичне та практичне (аксіологічне, ціннісне)